

RECENSIE

Auteur Marcia Luyten.

foto pr

Bevrijding van een ondergronds bestaan

Marcia Luyten zet in haar gedreven en betrokken geschreven *Het geluk van Limburg* de lezer voor het blok. De twee lijnen in haar boek over opkomst en ondergang van de Limburgse mijnen lijken namelijk elkaars tegenpolen. Haar op historische feiten gebaseerde 'mijnschiedenis' is er één van zwart uitgeslagen mannen met koologen. Ze leiden letterlijk een duister en ondergronds bestaan. Daardoorheen weeft ze het bevrijdingsverhaal van mijnwerkerszoon Jack Vinders, de zanger uit Heilust, Kerkrade. Zijn verhaal is er één van bevrijding en verlossing. Weg uit het figuurlijke duister van een anoniem, verborgen 'ondergronds' bestaan als homoseksuele jongeman in de conservatieve tijdgeest van toen. Die twee verhalen leveren een uniek document op, waaraan je misschien met scepsis begint. Je weet toch al alles van de kerk van toen? De bazen van toen? De grote gezinnen van toen? Luyten geeft je echter geen kans weg te komen met scepsis. Door exact de goede voorbeelden breekt ze daardoorheen. Door die scepsis. Zo kwam het voor dat een ondergronds omgekomen mijnwerker bovengronds door meneer pastoor nog eventjes levend werd verklaard, zodat de directie een verzekeringsclaim ontliet. Of neem de echtgenote die 's morgens vroeg wakker werd na

★★★★☆

Schrijver: Marcia Luyten
Titel: Het geluk van Limburg
Aantal pagina's: 368
Uitgever: De Bezige Bij
Prijs: 19,90 euro

een mijnongeval en een briefje op de deurmat vond met de tekst 'Uw man is omgekomen'. Grote gezinnen, ja, dat weten we. Maar dat Jacks moeder Tineke,

dankzij Luytens beeldend vermogen een onvergetelijke vrouw, er één was van 20 broers en zusters? Dat ze bij haar geboorte al drie keer tante was? Verbijsterd ben je, telkens als je zo'n passage leest. Door Luyten met gevoel voor drama en theater aangezet, maar dat is hier absoluut te verdedigen. Minder sterk zijn de taalslordigheden. Vooral in de eerste hoofdstukken. Jammer. Multatuli voert echter in *Idee 30* een moeder op die aan de mensen vraagt wat ze vinden van haar kind. Ze zaniken over te veel stijfheid in het jurkje of een vlek op de mouw, maar zwijgen over het kind zelf. Zien het niet. Nu is Luyten geen Multatuli en haar boek geen *Max Havelaar*, maar de vergelijking gaat op. Wie blijft steken in taalkritiek of vlassenderwijs her en der een onjuistheid vindt en daarop het eindoordeel baseert, mist de kracht en de waarde van dit boek. Het gaat bovendien niet alleen over kolenmijnen, maar over ons allemaal. Over mensen die ploeteren, soms hun leven lang, om zichzelf te winnen, zichzelf te delven, onder de lagen die de samenleving ertegenaan heeft geplakt. Bevrijding, verlossing, daarover gaat dit monument voor iedere mijnwerker, onder- of bovengronds. Letterlijk of figuurlijk. Voor elke ploeteraar dus. Dood of levend.

KOEN EYKHOUT